

47. møde

Torsdag den 23. januar 1986 kl. 10.00

Dagsorden:

1) *Fortsættelse af forespørgsel nr. F 19* [afstemning]:

Forespørgsel til miljøministeren [om planerne for den miljømæssige indsats på marginaljordsområdet].

Af Leif Hermann (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS) m.fl.

2) *Forhandling om redegørelse nr. R 7:*

Energiministerens redegørelse af 4. december 1985 om energipolitik og redegørelse om Dansk Olie & Naturgas A/S m.v.

3) *Første behandling af lovforslag nr. L 117:*

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Ændret beskatning af statsanstalten for livsforsikring).

4) *Første behandling af beslutningsforslag nr. B 57:*

Forslag til folketingsbeslutning om tidskriftcentret.

Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.

5) *Første behandling af beslutningsforslag nr. B 60:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks Radios styrelse.

Af Tastesen (S) og Birthe Hansen (SF) m.fl.

6) *Første behandling af beslutningsforslag nr. B 64:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks Radios styrelse.

Af Bilgrav-Nielsen (RV) m.fl.

7) *Første behandling af lovforslag nr. L 115:*

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ændringer som følge af indførelse af delpension).

8) *Første behandling af lovforslag nr. L 116:*

Forslag til lov om ændring af bistandsloven. (Ændring af kontanthjælpsregler m.v.).

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

I skrivelse af 21. januar d.å. meddeler landbrugsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme.

(Lovforslag nr. L 122).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme.

(Lovforslag nr. L 122).

Ved landbrugsloven af 1978 indførtes forskellige restriktioner, som skulle sikre udviklingen af heltidsbrugene. I betragtning af, at heltidsbrugene repræsenterer 90 pct. af produktionen, men kun halvdelen af bedrifterne, fandtes det vigtigt at fremme deres udviklingsmuligheder.

Udviklingen af heltidsbrugene blev tilgodeset gennem forbud mod nedlægning af bæredygtige brug, ved nedsættelse af sammenlægningsgrænsen samt ved en videreførelse af den i 1973 indførte fortrinsret til suppleringsjord fra mindre brug for heltidslandmændene. Økonomien i heltidsbrugene søgtes tilgodeset ved principielt at kræve alle lovens erhvervesbetingelser opfyldt ved erhvervelse af landbrugsejendomme for derved at søge efterspørgselspresset og prisniveauet dæmpet.

Det kan næppe afvises, men heller ikke påvises, at 1978-loven i et vist omfang har

[Landbrugsministeren]

haft de ønskede virkninger. Andre forhold har haft nok så stor indflydelse på strukturudviklingen. Der har imidlertid ikke været ubetinget tilfredshed med loven, og kravet om revision har lydt med stedse stigende styrke fra flere sider. Landbrugskrisen i begyndelsen af 1980'erne er kun en del af forklaringen herpå.

Det har ikke været muligt at fastholde 1978-lovens strukturpolitiske sigte. Udviklingen, der i en periode har været karakteriseret af økonomiske vanskeligheder og faldende ejendomspriser, medførte, at lovens dispensationsmuligheder måtte udnyttes i større omfang end forudset, og omfanget af dispensationer er ikke mindsket i de senere år, hvor op mod halvdelen af alle erhvervelser af en landbrugsejendom hviler på en dispensationssag.

Disse forhold resulterede i første omgang i de midlertidige lempelser af landbrugsloven, der blev indført i 1983. Dernæst kom ændringen i december 1985, hvor de midlertidige lempelser vedrørende uddannelse og væsentligste erhverv videreførtes for en kort periode, og hvor nedlægningsgrænsen sænkedes og adgangen til erhvervelse af ejendom nr. 2 næsten bortfaldt.

På baggrund af den udbredte kritik af landbrugsloven anmodedes den i 1984 nedsatte landbokommission om i første omgang særligt at overveje behovet for en revision af landbrugsloven. Kommissionen afgav delbetænkning i maj 1985. Nærværende lovforslag bygger dels på kommissionens betænkning, dels på erfaringer med landbrugslovens administration og dels på de forhandlinger, der har været ført om lovens revision til en række sider, ikke mindst med landbo- og husmandsforeningerne.

Lovforslaget tilsigter at bringe lovens bestemmelser i bedre overensstemmelse med udviklingen. Selv om udviklingen af et konkurrencedygtigt landbrug fortsat må tillægges væsentlig betydning, kan det ikke længere anses for tilstrækkeligt alene at have heltidsfamiliebruget for øje. Landbrugsloven må fremtidig medvirke til bevarelsen af befolkningsgrundlaget i landdistrikterne. Samtidig indebærer den stigende erkendelse af jordbrugerhvervenes påvirkning og afhængighed af det omgivende miljø, at landbrugslovens traditionelle produktionsøkonomiske sigte må suppleres med hensynet til varetagelsen

af de miljømæssige forhold omkring den jordbrugsmæssige arealudnyttelse.

Indarbejdelsen af hensynet til det omgivende miljø i lovens formålsbestemmelser vil indebære, at hensynet til miljøet må tillægges vægt ved lovens administration, eksempelvis ved udarbejdelsen af vejledende retningslinier vedrørende forsvarlig landbrugsmæssig drift.

Som et andet udslag af den større lydhørhed over for miljøinteresserne kan nævnes, at det foreslås, at skovbrug inden for visse grænser betragtes som jordbrugsvirksomhed. Samtidig foreslås de gældende tilplantningsregler lempet noget. Herved skabes mulighed for på den enkelte bedrift at gennemføre tilplantninger i noget videre omfang end hidtil. Der er her tale om en udvikling, som man har til hensigt at følge nøje, og der lægges i lovforslaget op til at samarbejde med amtsrådene, der jo har ansvaret for regionplanlægningen.

I strukturpolitisk henseende bygger forslaget på en flerstrengt målsætning. Målsætningen om opretholdelse og udvikling af en kerne af produktionsbedrifter som grundlag for en egentlig deltids- eller heltidsbeskæftigelse ved jordbrug søges fastholdt, samtidig med at andre befolkningsgrupper gives adgang til at udnytte de mindre landbrugsejendommers boliger og jordtilliggende til boligformål og bibeskæftigelse ved jordbrug. Herigennem skabes mulighed for at fastholde et nødvendigt befolkningsgrundlag i landdistrikterne.

På denne baggrund foreslås regler, der i højere grad end hidtil lægger op til bevarelsen af en bred variation af jordbrugsbedrifter.

Det foreslås derfor at videreføre reglerne således, at nedlægning af landbrug kun kan ske inden for de i december 1985 vedtagne grænser. Samtidig foreslås det at ændre reglerne således, at nedlægning af landbrug gennem kravet om udstykning til bunds kan undgås.

Ved siden af denne ændring i holdningen til de mindre brug foreslås arealgrænsen ved sammenlægning forhøjet, således at den struktur-mæssige bevægelsesfrihed for ejere af landbrugsejendomme kan forøges. I forbindelse med denne forhøjelse foreslås indført en vis fortrinsret til suppleringsjord for min-

[Landbrugsministeren]

dre, intensivt drevne heltidsbrug med animalsk produktion eller specialproduktion.

Med hensyn til reglerne om samdrift og forpagtning søges på tilsvarende måde tilvejebragt en bedre balance mellem hensynet til den mest ekspansive del af dansk landbrug, til de mindre bedrifter med væsentlig erhvervsmæssig produktion og til struktur- og arronderingsforholdene.

For så vidt angår adgangen til erhvervelse af ejendom nr. 2 foreslås regler, som bedre skulle kunne begrænse disse køb til tilfælde, der i strukturmæssig henseende er klart motiverede, uden at disse erhvervelser unødigt begrænses. Forslaget er derfor udtryk for en mellemløsning mellem 1978-loven og 1985-loven. Desuden foreslås en forkøbsret for mindre, intensivt drevne bedrifter svarende til forslaget vedrørende køb af suppleringsjord.

Med hensyn til erhvervsreglerne foreslås en række forenklinger og lempelser i 1978-lovens komplicerede regelsæt.

Kravet om væsentligste erhverv, der kritiseredes kraftigt af landbokommissionen, foreslås ophævet for alle ejendomme. Det bevares dog ved køb af ejendom nr. 2 og ved køb af suppleringsjord. Ved mindre ejendomme bortfalder uddannelseskrevet, samtidig med at dette krav tænkes skærpet ved erhvervelse af større ejendomme. Herved forenkles hele erhvervsområdet, og reglerne bliver mere gennemsigtige for den enkelte borger, samtidig med at der tilvejebringes bedre overensstemmelse mellem faglige forudsætninger og den erhvervede ejendom.

Det bemærkes, at reglerne om alder, statsborgerskab og bopæl tænkes fastholdt i overensstemmelse med hidtidig praksis, og at reglen om egen drift afgrænses på samme måde som uddannelseskrevet.

Ændringerne af erhvervsreglerne må som allerede anført ses i nær sammenhæng med målsætningen om opretholdelse af et befolkningsgrundlag i landdistrikterne.

Gennem de foreslåede ændringer af erhvervsreglerne vil skønsmæssigt op mod 50 pct. af landbrugsejendommene kunne erhverves alene med respekt af kravene om bopæl, statsborgerskab og alder, og en meget stor del af den administrative sagsbehandling, der i øvrigt i op mod 90 pct. af dispensationssagerne resulterer i en tilladelse, falde bort.

Forslaget er herved også udtryk for en forenkling af det gældende regelsæt, en forenkling, der understreges af, at en række af lovens bestemmelser omredigeres med henblik på at lette deres forståelighed.

Sammenfattende finder jeg, at forslaget imødekommer de mangeartede hensyn, der gør sig gældende på dette område, og det er mit indtryk, at såvel landboforeningerne som husmandsforeningerne ved denne lovrevision kan støtte regeringens forslag. Det er et forhold, der ikke bør glemmes under forslagens behandling i Folketinget.

Afsluttende skal jeg nævne, at landbrugsministeriet har en ændring af landbrugslovens § 3 a om landbrugsplanlægningen under overvejelse. Et forslag er sendt til høring blandt andet i de kommunale organisationer, og det er mit håb inden længe at kunne fremsætte dette forslag, således at også denne del af landbrugsloven kan blive revideret i indeværende samling.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

1) *Fortsættelse af forespørgsel nr. F 19 [afstemning]:*

Forespørgsel til miljøministeren [om planerne for den miljømæssige indsats på marginaljordsområdet].

Af Leif Hermann (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 12/12 85. Fremme af forespørgslen vedtaget 15/1 86. Første del af forespørgslen (forhandlingen) foretaget 22/1 86. Forslag om motiveret dagsorden fremsat 22/1 86 af Dorte Bennedsen (S), Leif Hermann (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS), forslag om motiveret dagsorden fremsat 22/1 86 af Dagmar Mørk Jensen (RV)).

Formanden:

Forhandlingen blev sluttet, og vi går til afstemning.

Afstemning

Forslaget om motiveret dagsorden af Dagmar Mørk Jensen (RV) (se forrige møde)